

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 1 / 12

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя

31 серпня 2023 р., протокол № 11

Голова Вченої ради
Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСОБИСТА БЕЗПЕКА»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»
освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри
психології та соціального забезпечення
28 серпня 2023 р., протокол № 7

В.о. завідувача кафедри
Марина ОКСЮТОВИЧ

Гарант освітньо-професійної програми
Дмитро МЕЛЬНИЧУК

Розробник: кандидат філософських наук, доцент кафедри психології та
соціального забезпечення САБАДУХА Олексій

Житомир
2023-2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 2 / 12

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузі знань: 23 «Соціальна робота»	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3, самостійна робота – 2,63	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		32 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
42 год.		
		Вид контролю: залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53% аудиторних занять, 47% самостійної та індивідуальної роботи;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 3 / 12

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Особиста безпека» є формування у майбутніх фахівців комплексу теоретичних знань про основні небезпеки та їх вплив на людину, про проблеми забезпечення оптимальних умов існування людини у природному та техногенному середовищі, а також практичних навичок щодо забезпечення особистої і колективної безпеки людини у надзвичайних ситуаціях природного, техногенного і соціального характеру, у життєвих ситуаціях і в умовах професійної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни «Особиста безпека» закріплені у основних законодавчих актах, наказах, правилах і рекомендаціях у сфері безпеки життєдіяльності та охорони праці тощо. Зміст курсу передбачає вивчення здобувачами вищої освіти не тільки ідентифікаторів шкідливих і небезпечних факторів, але й визначення ступеня ризику під час виконання професійних обов'язків. Також результатом засвоєння курсу є глибоке розуміння здобувачами вищої освіти заходів, що спрямовані на усунення загрози життю та здоров'ю людей, забезпечення особистої та колективної безпеки, та сприяння їм.

Відповідно до змісту освітньо-професійної програми, опанування навчальної дисципліни «Особиста безпека» забезпечуватиме формування інтегральної компетентності, а також загальних (ЗК) та спеціальних компетентностей (СК).

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі соціального забезпечення, що передбачає застосування теорій та методів соціальної політики і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Здатність працювати в команді.

ЗК13. Здатність до міжособистісної взаємодії.

СК14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими таких **програмних результатів** навчання:

РН9. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців.

РН15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

РН19. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 4 / 12

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Основи домедичної допомоги.

Тема 1. Основи домедичної допомоги. Порядок надання домедичної допомоги дорослим

Актуальність домедичної допомоги та її нормативно-правове регулювання. Головні завдання та основні вимоги до надання домедичної допомоги. Алгоритми надання домедичної допомоги в мирний час та в умовах бойових дій (ABC, CAB, CABCS, MARCH). Порядки надання домедичної допомоги особам у разі невідкладних станів. Методи та прийоми транспортування постраждалих із травмами. Алгоритм первинного огляду постраждалого. Стабілізація шийного відділу хребта. Методи відновлення прохідності дихальних шляхів та звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів (допомога у разі удавлення). Визначення наявності дихання за допомогою прийому «чути, бачити, відчувати». Переведення потерпілого у стабільне бокове положення. Серцево-легенева реанімація, критерії її ефективності та умови припинення.

Тема 2. Травмування та домедична допомога у разі травм

Визначення травми. Фізичні основи травмування та властивості біологічних матеріалів. Види травм. Травми внаслідок дорожньо-транспортних пригод та падіння. Балістика: дія кулі та осколків на органи й тканини. Механізм мінно-вибухової травми та відповідна домедична допомога.

Тема 3. Домедична допомога у разі критичної кровотечі та ран

Види та ознаки кровотеч. Методи та техніка тимчасового зупинення зовнішніх кровотеч: прямий тиск на рану; застосування джгута Есмарха, джгута-турнікету, імпровізованого джгута (закрутки) та спеціальних джгутів; тампонування рани; максимальне згинання кінцівки в суглобі; накладення компресійної пов'язки на рану; накладання перев'язувального пакета типу ізраїльського бандажа. Домедична допомога у разі внутрішньої кровотечі, кровотечі всередину тканин (синців та гематом) та у разі носової кровотечі. Десмургія. Характеристика сучасних перев'язувальних матеріалів. Види пов'язок. Основні правила накладання бинтових пов'язок. Правила асептики та антисептики в польових умовах, використання підручних засобів для бинтування.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 5 / 12

Змістовний модуль 2. Психологічна безпека населення у надзвичайних ситуаціях

Тема 4. Природні, техногенні, соціально-політичні небезпеки: характеристика, їх вплив на людей

Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ: землетрус, осідання ґрунтів, зсув, обвал, ерозія ґрунту.

Негативний вплив на життєдіяльність людей проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ: сильного вітру, урагану, смерчу, шквалу, зливи, сильної спеки, морозу, снігопаду, граду, ожеледі.

Небезпечні гідрологічні процеси і явища: підтоплення, затоплення повеневими або паводковими водами, талими водами та в поєднанні з підняттям ґрунтових вод, підтоплення внаслідок затору льоду, вітрові нагони.

Пожежі у природних екосистемах (ландшафтна, лісова, степова, торф'яна пожежа). Вражаючі фактори природних пожеж, характер їхніх проявів та наслідки.

Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, рикетсії, бактерії. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Загальна характеристика особливо небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.). Інфекційні захворювання тварин і рослин.

Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні аварій в залежності від їхнього масштабу. Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Гідродинамічні об'єкти і їхнє призначення. Причини виникнення гідродинамічних небезпек (аварій).

Джерела радіації та одиниці її вимірювання. Класифікація радіаційних аварій за характером дії і масштабами. Механізм дії іонізуючих випромінювань на тканини організму. Ознаки радіаційного ураження. Гостре та хронічне опромінення. Режими захисту населення. Захист приміщень від проникнення радіоактивних речовин. Норми радіаційної безпеки.

Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини. Характеристика класів небезпеки згідно із ступенем їхньої дії на організм людини. Особливості забруднення місцевості, води, продовольства у разі виникнення аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Класифікація суб'єктів господарювання і адміністративно-територіальних одиниць за хімічною небезпекою. Організація дозиметричного й хімічного контролю.

Класифікація соціальних небезпек: за походженням, за масштабами, за статево-віковими ознаками тощо. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Тероризм. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори; збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення; встановлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі (організації,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 6 / 12

підприємстві), технологічний тероризм. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства. Соціальні чинники, що впливають на життя та здоров'я людини. Корупція і криміналізація суспільства. Маніпуляція свідомістю. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Алкоголізм та наркоманія. Зростання злочинності як чинник небезпеки. Види злочинних посягань на людину. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі. Фактори, що перманентно чи тимчасово підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку.

Тема 5. Психологічна допомога в екстремальних станах

Середовище життєдіяльності людини: природне, професійне, побутове, соціально-політичне.

Фізіологічні особливості організму людини. Будова і властивості аналізаторів. Значення нервової системи у життєдіяльності людини, як природної системи захисту її від небезпек. Характеристика основних аналізаторів безпеки життєдіяльності. Загальні уявлення про обмін речовин та енергію.

Психологічні особливості людини. Характеристика психологічних властивостей людини. Захисні властивості людського організму. Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості. Психофізіологічний стан людини та вплив на неї наркотичних, лікарських та інших речовин. Стресові стани у людей, що знаходяться в районі надзвичайної ситуації. Психотипи за реакцією людей на небезпеку. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.

Працездатність та її динаміка в часі. Втома та перевтома. Поняття про психоемоційні напруження (стрес). Види напруження, залежність між рівнем стресу та результативністю професійної діяльності. Особливості роботи фахівця: режим роботи, психологічні вимоги, методи боротьби зі стресом. Біоритми людини і їх роль у забезпеченні її життєдіяльності.

Сутність мотивів вигоди та безпеки. Основні заходи щодо створення психологічного настрою фахівця на безпеку праці.

Тема 6. Дії населення в умовах надзвичайної ситуації та війни

Небезпеки для цивільного населення під час бойових дій. Загальні правила виживання в умовах бойових дій. Особливості дій населення під час застосування окремих видів зброї. Дії у разі захоплення у заручники. Поведінка на блок-постах та під час комендантської години. Стрес, його ознаки та стадії. Загальні елементи першої психологічної допомоги. Характерні реакції людини під час кризових ситуацій та особливості їхньої нейтралізації. Протоколи надання першої психологічної допомоги під час переживання негативних психічних реакцій та станів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 7 / 12

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістовні модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Основи домедичної допомоги				
Тема 1. Основи домедичної допомоги. Порядок надання домедичної допомоги дорослим.	12	2	4	6
Тема 2. Травмування та домедична допомога у разі травм.	12	2	4	6
Тема 3. Домедична допомога у разі критичної кровотечі та ран.	16	2	6	8
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	40	6	14	20
Змістовий модуль 2. Психологічна безпека населення у надзвичайних ситуаціях				
Тема 4. Природні, техногенні, соціально-політичні небезпеки: характеристика, їх вплив на людей.	14	2	6	6
Тема 5. Психологічна допомога в екстремальних станах.	18	4	6	8
Тема 6. Дії населення в умовах надзвичайної ситуації та війни	18	4	6	8
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	50	10	18	22
ВСЬОГО	90	16	32	42

5. Темі практичних занять

№ теми	Назва теми заняття	Кількість годин
1	Перша допомога при кровотечах.	4
2	Перша допомога при закритих пошкодженнях. Перша допомога при переломах.	4
3	Перша допомога при ушкодженнях голови.	6
4	Перша допомога при опіках та відмороженнях. Перша допомога при утопленні та удушенні.	6
5	Перша допомога при електротравмі та ураженні блискавкою.	6
6	Перша психологічна допомога при гострому стресовому стані.	6
РАЗОМ		32

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 8 / 12

6. Завдання для самостійної роботи.

Передбачається, що в період вивчення дисципліни студент самостійно виконує ситуаційні вправи, вивчає матеріал курсу в процесі підготовки до практичних занять та семінарів, а також в цілому перед сесією. Частка самостійної роботи при вивченні навчальної дисципліни складає 47 % (42 год).

7. Індивідуальні завдання

Метою виконання індивідуальних завдань є: закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих студентами на теоретичних і практичних заняттях.

Індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни «Особиста безпека» включає:

- анотацію вивченої додаткової літератури;
- опрацювання визначених проблемних питань та їх обговорення на практичних заняттях;
- написання есе за визначеною тематикою:

Орієнтовний список тем есе

за навчальною дисципліною «Особиста безпека»

1. «Безпека» і «небезпека» як ключові категорії особистої безпеки.
2. Системний аналіз – методологічна основа безпеки життєдіяльності.
3. Поняття ризику. Управління ризиком.
4. Людина та її походження.
5. Біологічна та соціальна природа людини.
6. Діяльність людини. Праця як форма діяльності.
7. Правові основи безпеки життєдіяльності.
8. Характеристика основних аналізаторів безпеки життєдіяльності.
9. Значення нервової системи в життєдіяльності людини.
10. Значення психіки людини у забезпеченні безпеки життєдіяльності.
11. Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини.
12. Поняття безпечного харчування людини.
13. Загальні закономірності адаптації людини. Адаптогенні чинники.
14. Механізми адаптації до стресогенних чинників.
15. Індивідуально-типологічні особливості адаптації.
16. Адаптація організму людини до різних чинників середовища.
17. Основні визначення здоров'я. Критерії здоров'я людини.
18. Вимірювання суспільного здоров'я. Чинники суспільного здоров'я.
19. Техногенні небезпеки.
20. Засоби колективного та індивідуального захисту людини.
21. Дія шуму і вібрації на організм людини.
22. Іонізуючі випромінювання та їх характеристики.
23. Джерела іонізуючих випромінювань.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 9 / 12

24. Дія іонізуючих випромінювань на людину.
25. Радіаційна безпека.
26. Дія електричного струму на організм людини.
27. Заходи та засоби захисту людини від дії електричного струму.
28. Джерела електромагнітного випромінювання.
29. Небезпечна дія електромагнітного випромінювання на організм людини.
30. Основні заходи та засоби захисту людини від дії електромагнітного випромінювання.
31. Токсична дія шкідливих та отруйних речовин на організм людини, їх характеристика.
32. Поняття гранично допустимої концентрації шкідливих речовин.
33. Характеристика біологічних факторів небезпеки.
34. Отруйні тварини і рослини.
35. Патогенні організми.
36. Психофізіологічні фактори небезпек.
37. Фактори, що впливають на продуктивність праці.
38. Енерговитрати людини в процесі життєдіяльності.
39. Основні положення ергономіки.
40. Класифікація природних небезпек. Їх характеристика.
41. Стихійні лиха: тектонічні, топологічні, метеорологічні. Пожежі.
42. Небезпеки техногенного характеру. Аварії, пожежі та вибухи.
43. Війни. Тероризм. Екстремальні ситуації криміногенного характеру та способи їх уникнення.
44. Інформаційні засоби та способи впливу на психіку людини.
45. Трансмісійні хвороби.
46. Наркоманія та алкоголізм.
47. Демографічна безпека та небезпека. Демографічні загрози та ризики.
48. Основні демографічні показники у країнах з різним соціально-економічним розвитком.
49. Основні напрями підвищення демографічної безпеки.
50. Генофонд людини та його збереження.

8. Методи навчання

Для досягнення програмних результатів навчання дисципліни використовуються традиційні методи та інноваційні технології навчання.

На лекціях застосовуються словесні методи навчання (пояснення, розповідь) у поєднанні з наочними методами (демонстрування презентацій за допомогою мультимедійних засобів, демонстрація схем, рисунків).

На практичних заняттях використовуються практичні методи (виконання практичних завдань, розв'язування задач), наочні (демонстрація таблиць, схем), інтерактивні технології (дебати), а також технології розвитку критичного мислення (мозковий штурм, обмін думками).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 10 / 12

Самостійна робота студентів передбачає роботу з літературними джерелами та інформаційними ресурсами. Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються інформаційно-цифрові технології навчання з використанням мультимедійних засобів, сервісів відеотелефонного зв'язку Meet та Zoom, мобільних засобів комунікації; методи роботи з літературними та інформаційними джерелами.

9. Методи контролю

Основними видами контролю під час вивчення навчальної дисципліни є поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також самостійної роботи, модульного контролю, контролю виконання індивідуальних завдань. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- захист практичних робіт;
- усне опитування;
- усний тестовий контроль теоретичного матеріалу.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі заліку.

Під час формування підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу, який проводиться методом усного тестування з усього матеріалу навчальної дисципліни.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
18	16	18	16	16	16	

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими **критеріями**:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1 Арк 11 / 12	

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; вміє пов'язувати теорію з практикою, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), якісне оформлення протоколу практичної роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре	Студент у повному обсязі засвоїв навчальний матеріал, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання під час виконання практичних робіт; виклад відповіді грамотний, але відповіді можуть мати місце окремі неточності. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Студент виявив знання навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і практичної діяльності за професією. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, студент набув навичок, необхідних для виконання практичних робіт, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання для виконання практичних робіт. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продовжити навчання без повторного вивчення дисципліни.

11. Рекомендована література

Основна література:

1. Кодекс законів про працю України: затверджений Законом № 322-VIII від 10.12.71 ВВР, 1971, додаток до № 50, ст. 375 // З останніми змінами, внесеними Законом від 13.12.2022 № 2839-IX.
2. Кодекс цивільного захисту України / від 02.10.2012 р. - № 5403-VI (редакція 03.04.2022 р.)
3. Методичні рекомендації до практичних робіт із безпеки життєдіяльності / Р. Ю. Васильєва, Л. М. Семенець. Режим доступу: <https://bit.ly/37tPCtS>.
4. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях: навч.-практич. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.А. Моргунов ; [О. І. Федоренко та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків :

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/232.00.1/Б/ОК12 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 12 / 12

ХНУВС, 2022. 84 с.

5. Практикум з безпеки життєдіяльності : навчальний посібник / К. О. Левчук, О. А. Крюковська, Р. Я. Романюк. Кам'янське : ДДТУ, 2018. 212 с.

Допоміжна література

1. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності : Закон України від 23 лютого 1999 р. // зі змінами та доповненнями.

2. Савченко О. В., Свирица М. О. Модель психологічної безпеки особистості як комплексного феномена. Психологічний журнал. 2020. №6 (12). с. 66-79.

3. Life Safety Book for Health Care Organizations A Guide to the Joint Commission Life Safety Standards and Related NFPA. Режим доступу: <https://store.jcinc.com/assets/1/14/eblsg18samplepages.pdf>.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://mon.gov.ua/ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

2. <https://dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Державна служба України з питань праці (Держпраці).

3. <http://www.dsns.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

4. <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.

5. <https://allref.com.ua> – Правова інформаційно-пошукова система «Нормативні акти України (НАУ)».